

Notă informativă
privind analiza șomerilor înregistrați din mediul rural
în 6 luni, anul 2021 (conform bazei de date ANOFM)

În semestrul I al anului 2021 la subdiviziunile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă ale ANOFM au fost înregistrate cu statut de șomer 11537 persoane din localitățile rurale (64,3% din numărul total de 17911 șomeri înregistrați), inclusiv 5465 femei (47,4% femei). Ponderea înaltă a numărului de șomeri înregistrați din mediul rural este cauzată atât de numărul mai mare a populației în mediul rural (de exemplu, în anul 2019 la nivel național, populația stabilă din mediul rural constituia circa 57%), cât și prin activitatea economică redusă și respectiv, insuficiența locurilor de muncă în acest mediu.

Cei mai mulți șomeri rurali au fost înregistrați de către următoarele subdiviziuni teritoriale ale ANOFM: UTAG – 771 (6,6%), Drochia – 657 (5,7%), Ocnița – 596 (5,2%), Dondușeni – 522 (4,5%), Edineț – 510 (4,4%), Florești – 505 (4,4%), Telenești – 472 (4,1%), Glodeni – 456 (4,0%), Cantemir – 431 (3,7%), Căușeni – 417 (3,6%), Râșcani – 390 (3,4%), Sângerei – 371 (3,2%), Briceni – 367 (3,1%), Ungheni – 362 (3,1%), Cahul – 359 (3,1%), Nisporeni – 331 (2,8%), Soroca – 326 (2,8%), Orhei – 312 (2,7%), Taraclia – 309 (2,7%), Șoldănești – 301 (2,6%), Rezina – 284 (2,4%), Criuleni – 282 (2,4%), Ștefan Vodă – 273 (2,3%), Ialoveni – 259 (2,2%), Anenii Noi – 246 (2,1%), Hâncești – 239 (2,0%), Dubăsari – 212 (1,8%), Cimișlia – 188 (1,6%), Strășeni – 182 (1,6%). Totodată, mai puțini șomeri rurali au fost înregistrați de către subdiviziunile: Fălești – 152 (1,3%), Leova – 138 (1,2%), Chișinău – 128 (1,1%), Basarabeasca – 79 (0,7%), Călărași – 75 (0,6%), Bălți – 35 (0,3%).

Astfel, șomerii rurali, înregistrați de către subdiviziunile teritoriale ale ANOFM, sunt distribuiți teritorial în toate raioanele, iar ponderea lor mai înaltă în unele raioane comparativ cu altele, nu este neapărat într-o relație direct proporțională cu numărul total al populației active din aceste raioane, ci depinde de următorul mix de factori:

- atractivitatea investițională a localităților rurale (drumuri asfaltate, rețele de apă și canalizare etc.);
- oportunitățile de angajare în localitățile rurale respective și în localitatea urbană, în proximitatea căreia se află așezările rurale;
- atractivitatea locurilor de muncă (condițiile de muncă și salariul);
- existența rutelor regulate de transport public care traversează diverse localități rurale și urbane și care ar permite deplasarea locuitorilor rurali la locurile de muncă potențiale, inclusiv costurile de deplasare cu transportul.

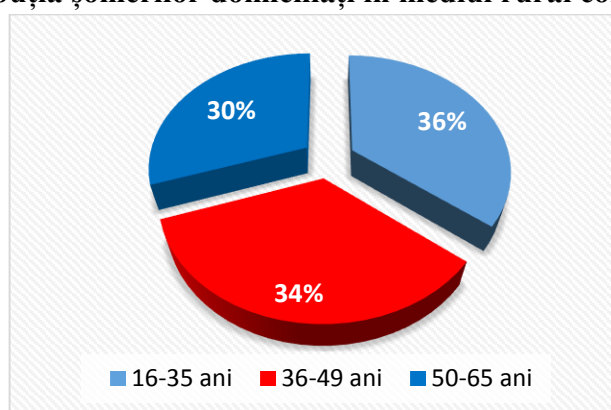
Distribuția celor 11537 șomeri rurali înregistrați conform motivelor aflării în șomaj, este următoarea (Figura 1): 4344 (37,7%) – au pierdut serviciul și leafa, 2916 (25,2%) – reveniți la muncă după o perioadă lungă, iar 4277 (37,1%) – prima dată în căutarea unui loc de muncă. Astfel, 7260 șomeri rurali (62,9%) deja au lucrat anterior.

Fig. 1. Distribuția șomerilor domiciliați în mediul rural conform motivelor aflării în șomaj

În semestrul I al anului 2021 în cadrul ANOFM persoanele înregistrate cu statut de șomer din mediul rural, au avut conform vârstei următorul profil: 4107 persoane (35,6%) de 16 – 35 ani, 3946 persoane (34,2%) de 36 – 49 ani, și 3484 persoane (30,2%) de 50 – 65 ani. Astfel, circa 70% din șomerii rurali au vârstă de 16 – 49 ani, la care potențialul de muncă este cel mai înalt. (Figura 2).

Fig. 2. Distribuția șomerilor domiciliați în mediul rural conform vârstei

Analiza mai profundă a persoanelor înregistrate cu statut de șomer, conform vârstei denotă că o parte dintre acestea sunt persoane care necesită suport suplimentar pe piața muncii (conform art. 23 a Legii nr.105/2018).

62,4% din numărul total de șomeri înregistrați constituie persoanele cu vârsta de 50 – 65 ani (5581șomeri), inclusiv din mediul rural 3484 șomeri din care 1334 femei (38,3% femei).

Totodată, din 5670 șomeri tineri înregistrați în baza de date, 4107 (72,4%) sunt tineri rurali cu vârsta de 16 – 35 ani. Tinerii cu vârsta de 16 și 24 de ani din mediul rural din familii defavorizate, orfani, rămași fără îngrijirea părinților, aflați sub tutelă sau curatelă constituie 50 persoane (0,9%). Astfel, 31% din șomerii rurali menționați în categoriile respective, necesită suport suplimentar pe piața muncii.

De remarcat că, în semestrul I al anului 2021 au fost înregistrate și alte persoane cu statut de șomer din mediul rural care necesită suport suplimentar pe piața muncii:

- 146 persoane cu dizabilități (45,0% din numărul total de 324 șomeri cu dizabilități înregistrați), inclusiv 62 femei (42,4% femei). Ponderea acestora în numărul total de șomeri rurali înregistrați a constituit 1,3%;
- 68 persoane eliberate din detenție (60,7% din numărul total de 112 persoane eliberate din detenție și înregistrate cu statut de șomer), inclusiv 17 femei (25,0% femei). Ponderea lor per total șomeri rurali înregistrați a fost de 0,6%;

Astfel, 4 categorii de șomeri rurali care necesită suport suplimentar pe piața muncii (tinerii 16 – 24 ani; persoanele cu vârsta de 50 ani și peste; persoanele cu dizabilități și persoanele eliberate din detenție) constituie 33 % din șomerii înregistrați în mediul rural.

Totodată, au fost înregistrați 15 șomeri străini din mediul rural (44,1% din numărul total de 34 șomeri străini înregistrați), inclusiv 10 femei (66,7% femei), având o pondere infimă de 0,1% în numărul total de șomeri rurali înregistrați.

În scopul radiografierii mai profunde a contingentului de șomeri rurali, inițial este necesară analiza nivelului lor de studii comparativ cu nivelul de studii al șomerilor din mediul urban (Tabelul 1).

Tab 1. Distribuția comparativă a ponderii șomerilor domiciliați în mediul rural și urban conform studiilor

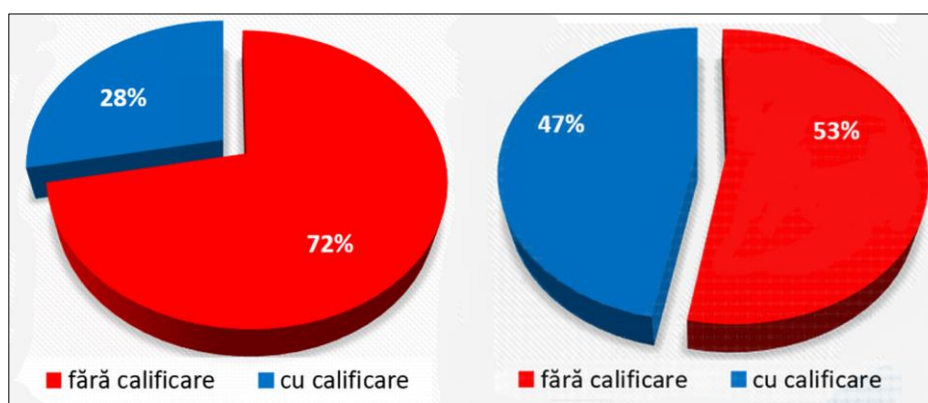
Nivelul de studii	Șomeri înregistrați, urban,	Ponderea, %	Șomeri înregistrați, rural	Ponderea, %
primar sau fără școală	753	11,8	1283	11,1
secundar general (gimnaziu)	1543	24,2	5315	46,1
secundar general (liceu, școală medie generală)	1093	17,1	1700	14,7
secundar profesional (școală profesională)	1319	20,7	2240	19,4
postsecundar profesional (colegiu)	592	9,3	582	5,0
superior de licență	986	15,5	395	3,5
superior de master sau superior de doctorat	88	1,4	22	0,2
Total	6374	100	11537	100

Se observă, că ponderile celor cu studii primare sau fără școală și studii secundare profesionale constituie 11% și respectiv, 20% pentru șomerii rurali și urbani. O discrepanță mai mare între șomerii din mediu rural și urban se observă la cei care au studii gimnaziale (46,1% față de 24,2%), liceale (14,7% față de 17,1%), colegiale (5% față de 9,3%), superioare de licență (3,5% față de 15,5%) și superioare de master sau doctorat (0,2% față de 1,4%). Corespunzător, în cazul persoanelor înregistrate cu statut de șomer și domiciliate în localitățile rurale, se atestă că grupul de șomeri cu nivelul de studii secundar profesional are cea mai mare pondere (19,4%) per total șomeri rurali, după care ponderea celorlalte grupuri de șomeri cu studii colegiale, superioare de licență și superioare de masterat și doctorat este în scădere abruptă – 5,0%, 3,5% și respectiv, 0,2%. Or, comparativ cu șomerii

din mediul urban, ponderea grupurilor care dețin studiile respective diferă mult (9,3%, 15,5% și 1,4%). În consecință, lipsa calificării profesionale este un obstacol fundamental pentru angajarea eventuală a șomerilor rurali, permițând doar ocuparea unor posturi în care se efectuează munci necalificate (paznic, muncitor auxiliar, hamal etc.), în condiții de muncă nefavorabile, cu remunerare scăzută și la negru.

Astfel, 71,9% din șomerii domiciliați în localitățile rurale nu au o calificare (Figura 3), comparativ cu 53,1% din șomerii urbani. Din numărul total de șomeri înregistrați, 17911-46,3% (8298) constituie șomerii din mediul rural fără calificare, iar în mediul urban această pondere constituie 18,9% (3389).

Fig. 3. Distribuția comparativă a șomerilor domiciliați în mediul rural (stânga) și urban (dreapta) conform calificării profesionale

În scopul analizei mai detaliate a șomerilor rurali înregistrați, este necesară evaluarea corelației între nivelul lor de studii și vârstă (Tabelul 2). Se atestă că 3067 șomeri rurali (74,7%) din grupul de vârstă 16 – 35 ani, 3005 – (76,2%) din grupul de vârstă 36 – 49 ani și 2227 (63,9%) – din grupul de vârstă de 50 – 65 ani sunt fără calificare profesională. Astfel, lipsa calificării la șomerii rurali este un fenomen vizibil pentru persoanele care ating vârsta de 30 ani:

- grupul de vârstă de 30 – 35 ani (1459 șomeri) este de 1,8 ori mai mare ca grupurile de 16 – 24 ani (812 șomeri) și 25 – 29 ani (796 șomeri);
- grupul de vârstă de 36 – 49 ani (3005 șomeri) este de circa 3,7 ori mai mare ca grupurile de 16 – 24 ani și 25 – 29 ani și de 2 ori mai mare ca grupul de vârstă de 30 – 35 ani (1459 șomeri);
- grupul de vârstă de 50 – 65 ani, deși mai puțin numeros, este de 2,7 ori mai mare ca grupurile de 16 – 24 ani și 25 – 29 ani și de 1,5 ori mai mare ca grupul de 30 – 35 ani.

Tab 2. Corelația între nivelul de studii și vârsta șomerilor domiciliați în mediul rural, înregistrați în anul 2021, 6 luni

Nivelul de studii	Grupe de vârstă, ani				
	16-24	25-29	30-35	36-49	50-65
primar sau fără școală	83	126	261	484	329
secundar general (gimnaziu)	649	586	1002	1976	1103
secundar general (liceu, școală medie generală)	80	84	196	545	795
secundar profesional (școală profesională)	211	232	255	654	888
postsecundar profesional (colegiu)	67	40	36	153	285
superior de licență	21	61	103	128	82
superior de master sau de doctorat	0	8	6	6	2
Total	1111	1137	1859	3946	3484

Explicația fenomenului dat ține de ciclul de viață și particularitățile psihofiziologice ale oamenilor: de regulă, efectuarea studiilor are lor până la vârsta de 25 – 30 ani. Ulterior, înaintarea în vârstă, mai degrabă îngreunează încadrarea persoanelor în diferite forme de studii datorită necesității acordării unei mari părți din timp educației copiilor, scăderii capacității de memorare, apariției problemelor de sănătate, etc. Ca urmare, șomerii din grupurile de vârstă 30 – 35 ani și 36 – 49 ani, domiciliați în mediul rural, sunt mai puțin competitivi pe piața muncii. ceea ce impune ca prioritate formarea lor profesională prin cursuri.

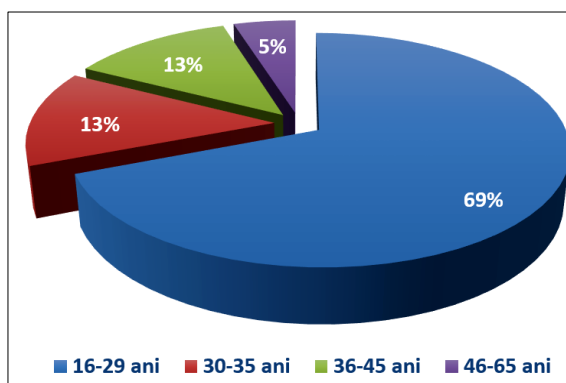
Având în vedere că 7260 șomeri rurali înregistrați la subdiviziunile teritoriale ale ANOFM (62,9%) au lucrat, analiza lor conform ocupației solicitate denotă următoarele: 2429 (33,5%) – muncitor auxiliar, 425 (5,9%) – muncitor necalificat în agricultură, construcții etc., 370 (5,1%) – paznic, 330 (4,5%) – vânzător, 298 (4,1%) – conducător auto, 292 (4,0%) – femeie de serviciu, 231 (3,2%) – operator la instalațiile de producție, centrale termice etc., 226 (3,1%) – cusător industria ușoară, 194 (2,7%) – bucătar, 189 (2,6%) – tractorist, 118 (1,6%) – îngrijitor încăperi de producție și de serviciu, 105 (1,4%) – asistent social sau medical, 92 (1,3%) – tencuitor, 92 (1,3%) – fochist, 75 (1,0%) – electrogazosudor, 70 (0,9%) – dădacă, 68 (0,9%) – gardian public, 63 (0,8%) – viticultor, 40 (0,5%) – hamal, 28 (0,4%) – brutar, 24 (0,4%) – măturător, 21 (0,3%) – spălător veselă, 19 (0,3%) – zugrav, croitor – 17 (0,2%), 11 (0,2%) – zootehnician, etc. Se poate constata că circa 58% din cei 7260 șomerii rurali solicită munci necalificate.

Un rol major în sporirea șanselor de ocupare pe piața muncii al șomerilor rurali îl ocupă formarea lor profesională prin cursuri. În semestrul I al anului 2021, din numărul total de 453 șomeri înmatriculați la cursuri, doar 193 erau șomeri rurali (42,6%). Numărul mai mic de șomeri rurali înmatriculați la cursuri poate fi explicat atât prin perturbarea activității prestatorilor de cursuri, urmare a situației pandemice, cât și prin pasivitatea șomerilor din localitățile rurale pentru valorificarea oportunităților privind obținerea unei calificări profesionale prin cursuri de calificare, recalificare etc. cu scopul creșterii șanselor de ocupare și a unei eventuale angajări pe piața muncii. În perioada analizată, din numărul

total de 311 șomeri care au absolvit cursuri de formare profesională, 207 (66,6%) erau din mediul rural, inclusiv 134 – femei (64,7% femei). Numărul șomerilor rurali care au absolvit cursurile, este practic același cu numărul celor înmatriculați la cursuri.

Evaluarea distribuției șomerilor rurali care au absolvit cursuri de formare profesională în funcție de vârstă poate fi efectuată în baza Figurii 4. Observăm că 69% din absolvenții cursurilor de formare profesională fac parte din grupul de vârstă de 16 – 29 ani, 26,2% – din grupul de 30 – 45 ani, iar 4,8% – din grupul de 46 – 65 ani. Din cei 193 șomeri rurali înmatriculați la cursuri de formare în perioada dată, 129 (66,8%) erau din grupul de vârstă 16 – 35 ani. Astfel, antrenarea șomerilor rurali care depășesc vârsta de 30 – 35 ani în diferite cursuri de formare profesională devine problematică. Totodată, cunoscând că din totalul de 311 șomeri absolvenți ai cursurilor (urban + rural), 232 (74,6%) au absolvit cursuri de calificare, devine evident că ponderea șomerilor rurali per total șomeri rurali ce au absolvit asemenea cursuri, este în diapazonul de 70 – 80%.

Fig. 4. Distribuția pe grupe de vârstă a șomerilor domiciliați în mediul rural care au absolvit cursuri de formare profesională

Un aspect important al implementării politicii de ocupare de către subdiviziunile teritoriale ale ANOFM ține, în special, de angajarea șomerilor rurali înregistrați. De la începutul anului au primit suport la plasarea în câmpul muncii 2579 de șomeri domiciliați în localitățile rurale (22,3% din numărul șomerilor înregistrați în mediu rural), inclusiv 1335 femei (51,7%). Angajarea lor s-a produs prin conlucrarea mai activă a subdiviziunilor cu agenții economici. Totodată, 1887 de șomeri din mediul rural (73,2) plasați în câmpul muncii, anterior au mai lucrat.

Distribuția șomerilor rurali angajați prin intermediul subdiviziunilor teritoriale ale ANOFM este reflectată în Anexa 1. Se constată, că cele mai multe persoane cu statut de șomer din localitățile rurale au primit suport la plasarea în câmpul muncii de către următoarele STOFM: Cahul – 174 (6,7%), Cimișlia – 163 (6,3%), Anenii Noi – 155 (6%), Edineț – 143 (5,5%), UTAG – 137 (5,3%), Orhei – 124 (4,8%), Căușeni – 120 (4,7%), Briceni și Ștefan Vodă – câte 104 (4% fiecare), Glodeni – 97 (3,8%), Șoldănești – 93 (3,6%), Dondușeni – 90 (3,5%), Cantemir – 88 (3,4%), etc. Totodată, mai puțini șomeri rurali au fost angajați prin intermediul STOFM: Rezina și Fălești – câte 30 (1,1% fiecare), Râșcani – 28 (1%), Călărași – 11 (0,4%) și Bălți – 4 (0,1%).

Analiza mai profundă a șomerilor rurali angajați, presupune și evaluarea corelației între nivelul lor de studii și vârstă (Tabelul 4). Se poate constata că 1766 șomeri din mediul rural, (72%) plasați în câmpul muncii sunt fără calificare profesională. Pe grupe de vârstă situația este următoarea: 689 (70,5%) – în grupul de vârstă 16 – 35 ani, 657 (71,4%) – în grupul de 36 – 49 ani și 420 (61,6%) – în grupul de 50 – 65 ani. Astfel, coraportul între ponderea șomerilor cu calificare și fără calificare în cazul șomerilor înregistrați și plasați rămâne aceeași: 28% și 72%.

Tab 4. Corelația între nivelul de studii și vârstă a șomerilor din mediu rural plasați în câmpul muncii în anul 2021, 6 luni

Nivelul de studii	Grupe de vârstă, ani				
	16-24	25-29	30-35	36-49	50-65
primar sau fără școală	5	18	26	66	40
secundar general (gimnaziu)	169	142	236	473	215
secundar general (liceu, școală medie generală)	17	26	50	118	165
secundar profesional (școală profesională)	55	47	72	180	178
postsecundar profesional (colegiu)	22	10	12	43	68
superior de licență	5	23	33	36	16
superior de master sau de doctorat	0	6	3	4	0
Total	273	272	432	920	682

Ponderea șomerilor plasați pe diferite grupe de vârstă în funcție de deținerea sau lipsa calificării profesionale este reflectată în Tabelul 5.

Tab. 5. Distribuția ponderii șomerilor din mediu rural plasați pe grupe de vârstă și conform nivelului de studii în anul 2021, 6 luni

Grupe de vârstă	Ponderea, %	
	cu calificare	fără calificare
16-24	10,1	10,8
25-29	10,6	10,5
30-35	14,7	17,7
36-49	32,3	37,2
50-65	32,3	23,8
Total, %	100	100

Putem conchide, că ponderea șomerilor cu calificare care au fost plasați în câmpul muncii este cea mai mare pentru grupul de vârstă de 36 – 49 ani și 50 – 65 ani: câte 32,3% fiecare (64,6% în total). La fel, ponderea șomerilor fără calificare ce au fost angajați este mai mare în grupurile de vârstă menționate (37,2% și respectiv, 23,8% sau 61% în total). De remarcat, că în cazul șomerilor fără calificare din grupul de 50 – 65 ani ponderea este mai mică, deoarece acesta include persoanele care necesită suport suplimentar pe piața muncii și care întâmpină dificultăți la angajare.

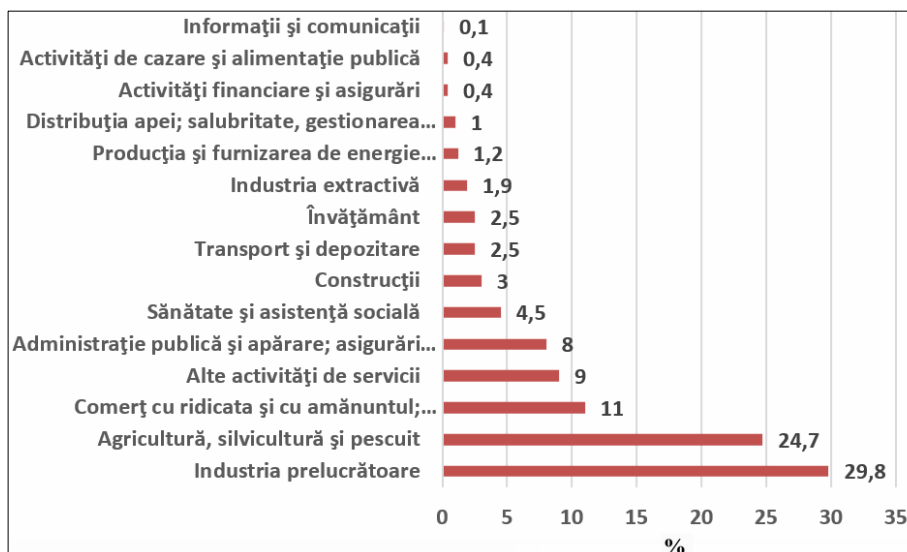
Analiza șomerilor plasați în câmpul muncii în funcție de ocupația solicitată poate fi efectuată conform Tabelului 6.

Tab. 6. Distribuția ponderii șomerilor rurali plasați, conform ocupației solicitate în anul 2021, 6 luni

Ocupația	Solicitată		În care s-au angajat	
	Număr șomeri	Ponderea, %	Număr șomeri	Ponderea, %
muncitor (auxiliar, necalificat)	1006	39,0	552	21,4
cusător, croitor	159	6,1	239	9,3
operator (producție, instalații)	104	4,0	225	8,7
vânzător	82	3,1	67	2,6
șofer	80	3,1	70	2,7
asistent (medic familie, social)	79	3,0	102	3,9
bucătar	79	3,0	52	2,0
femeie de serviciu	74	2,8	46	1,8
paznic	66	2,6	53	2,0
tractorist	61	2,3	35	1,3
îngrijitor clădiri, încăperi	37	1,3	44	1,6
lăcătuș	36	1,3	46	1,8
Infirmier/infirmieră	29	1,2	24	0,9
ajutor de educator, dădacă	28	1,0	11	0,4
electrician	22	0,8	8	0,3
hamal	21	0,8	51	1,9
sudor	21	0,8	8	0,3
educator	12	0,4	12	0,4
gardian public	11	0,4	12	0,4
brutar	10	0,4	14	0,5
alte ocupații	562	22,6	908	35,8
Total	2579	100	2579	100

Ocupațiile solicitate și respectiv, în care s-au angajat mai multe persoane sunt: muncitor (auxiliar, necalificat) – 1006 (39,0%) și 552 (21,4%), cusător, croitor – 159 (6,1%) și 239 (9,3%), operator (producție, instalații) – 104 (4,0%) și 225 (8,7%), vânzător – 82 (3,1%) și 67 (2,6%), etc. Astfel, aparent mulți șomeri se angajează în ocupațiile solicitate inițial. Totuși, o radiografiere mai profundă a situației denotă, că ponderile ocupațiilor în care șomerii s-au angajat, au suferit o oarecare modificare comparativ cu ponderile ocupațiilor solicitate. De exemplu, în ocupația de muncitor s-au angajat cu 454 (45,1%) șomeri mai puțin față de numărul șomerilor care au solicitat-o, etc. Aceasta denotă redistribuirea numărului ocupațiilor solicitate inițial spre alte ocupații muncitorești mai înguste, inclusiv datorită denumirii generice acordate acestora pentru ocupațiile muncitorești de către șomerii înregistrați care au solicitat-o (operator în sectorul de producție, viticultor, puitor-ambalator, sortator, hamal, îngrijitor încăperi de producție, pietrar-zidar, femeie de serviciu etc.). O altă explicație ține și de cunoștințele și experiența pe care unii dintre solicitanții ocupației de muncitor le-au dobândit în activități informale.

Fig. 5. Distribuția pe activități economice a numărului șomerilor plasați, cu domiciliul în mediul rural

Se poate remarca că 2129 (82,5%) din șomerii angajați sunt concentrați în 5 activități economice: industria prelucrătoare – 769 (29,8%), agricultură, silvicultură și pescuit – 638 (24,7%), comerț cu ridicata și cu amănuntul – 284 (11%), alte activități de servicii – 232 (9%) și administrația publică și apărare, asigurări sociale obligatorii – 206 (8%). Astfel, 54,5% din toți șomerii angajați activează în industria prelucrătoare și sectorul agrar (Figura 5). Dacă agricultura este un sector de bază pentru mediul rural, industria prelucrătoare este un sector în ascensiune (inclusiv urmare a semnării de către Republica Moldova în anul 2014 a Acordului de Comerț Liber, Aprofundat și Comprehensiv cu Uniunea Europeană și valorificării oportunităților oferite de acesta) ce creează tot mai multe locuri de muncă în raioane. Cei mai mari angajatori la fel sunt din industria prelucrătoare și agricultură (de exemplu, ÎCS DRA DRAEXLMAIER AUTOMOTIVE S.R.L. – 151 (5,8%), ÎCS ASENA-TEXTIL S.R.L. – 85 (3,3%), ÎS ÎNTREPRINDEREA SILVO-CINEGETICĂ CIMIȘLIA – 80 (3,1%), etc.).

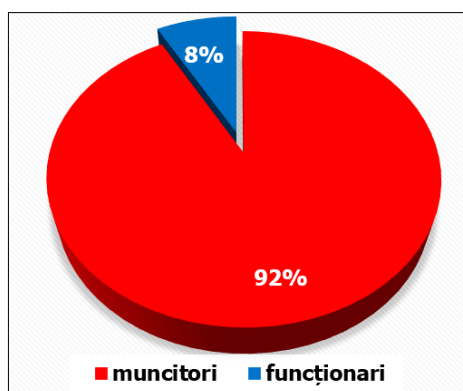
Pentru a clarifica mai profund situația de mai sus, se impune analiza numărului locurilor de muncă declarate vacante în localitățile rurale, înregistrate în semestrul I al anului 2021 în baza de date a ANOFM.

Din numărul total de 2207 angajatori care au declarat locuri de muncă vacante, 440 (20,0%) erau din mediul rural. Totodată, din 15431 locuri vacante, 2344 (15,2%) erau declarate în mediul rural. O simplă comparare a acestui număr cu numărul șomerilor înregistrați și domiciliați în localitățile rurale, ne confirmă un dezechilibru enorm între cererea și oferta de muncă, reflectat de un surplus de forță de muncă de 9193 șomeri înregistrați. Astfel, numărul foarte mic de angajatori și respectiv, locuri de muncă declarate vacante în mediul rural, coroborat cu numărul mai mare de șomeri înregistrați din mediul rural comparativ cu cel urban, reduc din start șansele de ocupare a șomerilor rurali.

Distribuția conform ocupației a locurilor de muncă vacante declarate în mediul rural denotă că 2158 (92,0%) erau pentru muncitori, iar 186 (8%) – funcționari (Figura 6). Distribuția pe activități economice a locurilor de muncă declarate vacante în mediul rural (Figura 7) ne arată că 2131 (90,9%) din locurile vacante se referă la 6 activități economice:

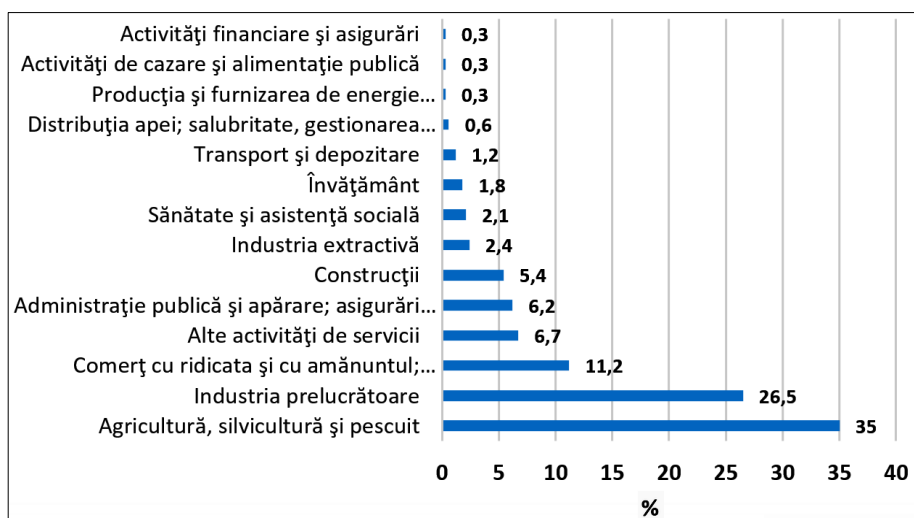
822 (35%) – agricultură, silvicultură și pescuit, 620 (26.5%) – industria prelucrătoare, 263 (11,2%) – comerțul cu ridicata și cu amănuntul, 155 (6,7%) – alte activități de servicii, 145 (6,2%) – administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii, 126 (5,4%) – construcții.

Fig. 6. Distribuția locurilor de muncă vacante în mediul rural în funcție de ocupație

În special, se evidențiază sectorul agrar și industria prelucrătoare – 61,5% din locurile de muncă declarate vacante (ponderea este apropiată cu cea a șomerilor angajați în aceste sectoare – 54,5%).

Fig. 7. Distribuția pe activități economice a locurilor de muncă vacante în mediul rural

De menționat, că adeseori agenții economici nu declară locurile vacante, în special în mediul rural, ceea ce confirmă și datele BNS (Tabelul 7). Astfel, în anul 2020 în mediul rural sunt localizate 154,1 mii (82,5%) din toate locurile de muncă informale la nivel național. Ponderile locurilor de muncă informale în localitățile rurale constituie 33,7% comparativ cu 8,6% în mediul urban. Totodată, 111,7 mii de locuri de muncă informale (72,5%) din localitățile rurale erau în agricultură, iar 26 mii (16,9%) – în construcții. Fenomenul se explică prin lipsa acută de locuri de muncă formale în mediul rural, conducând la angajarea în activități agricole și de construcții cu caracter sezonier, fără contract individual de muncă (munca “la negru”).

Tab. 7. Distribuția ponderii numărului locurilor de muncă formale și informale în mediul urban și rural în anul 2020 (date BNS), %

Tipul locului de muncă	Mediul urban	Ponderea, %	Mediul rural	Ponderea, %
Loc de muncă formal	345000	91,4	302000	66,3
Loc de muncă informal	32600	8,6	154100	33,7
Total	377,6	100	456,6	100

În scopul analizei mai profunde a cererii și ofertei de muncă în mediul rural, este necesară cunoașterea localizării lor teritoriale, la nivelul celor 35 de subdiviziuni teritoriale ale ANOFM (Tabelul 8 – Anexa 2). Din cele 2344 locuri de muncă vacante, înregistrate în mediul rural, majoritatea (1504 sau 64,1%) au fost înregistrate de următoarele STOFM: UTAG – 182, Edineț – 172, Șoldănești – 168, Ștefan Vodă – 158, Florești – 143, Cantemir – 134, Anenii Noi – 128, Telenești – 118, Ocnîța – 108, Dubăsari – 101 și Chișinău – 92. În fiecare din celelalte subdiviziuni, ponderea locurilor de muncă vacante per total variază în limitele a 1 – 2%, iar în STOFM Fălești n-au fost înregistrate locuri vacante.

La nivelul tuturor subdiviziunilor teritoriale cererea de muncă depășește cu mult oferta de muncă, iar nivelul de acoperire a cererii în mediul rural la nivel național este de doar 20,3%. În particular, cel mai înalt nivel de acoperire a cererii de muncă se atestă în următoarele STOFM: Chișinău – 71,8%, Basarabeasca – 67,0%, Ștefan Vodă – 57,8%, Șoldănești – 55,8%, Anenii Noi – 52,0%, Dubăsari – 47,6%. Leova – 42,7%. În celelalte subdiviziuni nivelul de acoperire a cererii de muncă variază în limitele a 5 – 33%.

Un grad mai mare de acoperire a cererii de muncă (de exemplu, în STOFM Basarabeasca au fost înregistrați 79 șomeri și 53 locuri vacante) semnifică o emigrația înaltă a populației apte de muncă din localitățile rurale spre cele urbane sau peste hotare urmare a nivelului scăzut de dezvoltare socioeconomică în mediul rural. Acestea fiind asociate atât cu numărul mic de șomeri înregistrați și locuri de muncă declarate vacante, cât și cu deschiderea redusă a angajatorilor pentru declararea acestor locuri de muncă vacante la subdiviziunile ANOFM. Evident că fluxul migrațional rural – urban are ca primă destinație mun. Chișinău, în care sunt mai mari oportunitățile de angajare și mai bune condițiile de viață.

Conform datelor BNS, la finele anului 2020 erau înregistrați 58063 angajatori la nivel național. Distribuția teritorială a acestora denotă că 49589 (85,4%) erau localizați în raza următoarelor 13 subdiviziuni teritoriale ale ANOFM (Tabelul 7): Chișinău - 36056 (62,1%), Bălți – 2731 (4,8%), UTAG – 1795 (3,1%), Orhei – 1415 (2,4%), Ialoveni – 1408 (2,4%), Ungheni – 1103 (1,9%), Strășeni – 1060 (1,8%), Cahul – 896 (1,5%), Soroca – 877 (1,5%), Hâncești - 871 (1,5%), Anenii Noi – 776 (1,3%), Criuleni – 613 (1,0%) și Căușeni – 601 (1,0%). Cei mai puțini agenți economici sunt în raza următoarelor subdiviziuni: Basarabeasca – 143 (0,2%), Cantemir – 204 (0,3%), Dondușeni – 204 (0,3%) și Ocnîța – 239 (0,4%).

Tab. 9. Distribuția teritorială a angajatorilor conform datelor BNS, anul 2020

N/O	Subdiviziunea teritorială	Numărul angajatorilor	Ponderea, %	N/O	Subdiviziunea teritorială	Numărul angajatorilor	Ponderea, %
Total	ANOFM	58063	100	18	Călărași	448	0,8
1	mun. Chișinău	36 056	62,1	19	Edineț	440	0,8
2	mun. Bălți	2 731	4,7	20	Nisporeni	433	0,8
3	UTAG	1795	3,1	21	Cimișlia	412	0,7
4	Orhei	1415	2,4	22	Ștefan Vodă	408	0,7
5	Ialoveni	1408	2,4	23	Briceni	398	0,7
6	Ungheni	1103	1,9	24	Rezina	394	0,7
7	Strășeni	1060	1,8	25	Fălești	389	0,6
8	Cahul	896	1,5	26	Telenești	372	0,6
9	Soroca	877	1,5	27	Glodeni	329	0,5
10	Hâncești	871	1,5	28	Șoldănești	293	0,5
11	Anenii Noi	776	1,3	29	Taraclia	293	0,5
12	Criuleni	613	1,0	30	Dubăsari	272	0,5
13	Căușeni	601	1,0	31	Leova	263	0,4
14	Drochia	515	0,9	32	Ocnita	239	0,4
15	Sîngerei	490	0,8	33	Cantemir	204	0,3
16	Florești	470	0,8	34	Dondușeni	204	0,3
17	Râșcani	452	0,8	35	Basarabeasca	143	0,2

Deși este evident faptul că nu toți angajatorii sunt activi (figurează statistic, dar sunt în stare de faliment etc.), și datele statistice existente nu includ numărul agenților economici în mediul rural, se poate conchide că subdiviziunile teritoriale respective ar putea intensifica colaborarea cu angajatorii din teritoriu în vederea echilibrării cererii de muncă cu oferta de muncă în mediul rural, prin campanii de sensibilizare a angajatorilor.

Analiza profilului șomerilor înregistrați în localitățile rurale, necesită și stabilirea ponderii șomerilor care beneficiază de ajutoare sociale (plăți lunare acordate familiilor defavorizate) și nu refuză participarea la activitățile de interes comunitar. Aspectele legale, care reglementează ajutoarele sociale se conțin în Legea cu privire la ajutorul social, nr.133 din 13.06.2008 și în Hotărârea Guvernului nr.1167 din 16.10.2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social.

Concluzii

1. Numărul șomerilor domiciliați în localitățile rurale constituie 64,5% din numărul total de 17911 șomeri înregistrați, având în vedere numărul mai mare al populației din mediul rural (de exemplu, în anul 2019 la nivel național, populația stabilă din mediul rural constituia circa 57%), cât și activitatea economică redusă și respectiv, insuficiența locurilor de muncă în sate. Totodată, 33,0% din șomerii din mediul rural sunt persoane, care necesită suport suplimentar pe piața muncii (tinerii 16 – 24 ani din familii defavorizate, orfani, rămași fără îngrijirea părinților, aflați sub tutelă sau curatelă; persoanele cu vârsta de 50 ani și peste; persoanele cu dizabilități și persoanele eliberate din detenție).

2. Circa 72,0% din șomerii domiciliați în localitățile rurale nu au o calificare profesională, comparativ cu 53,1% din șomerii din mediul urban. Astfel, lipsa calificării profesionale este un obstacol fundamental pentru angajarea eventuală a șomerilor rurali, permițând doar ocuparea unor posturi în care se efectuează munci necalificate (paznic, muncitor auxiliar, hamal etc.), în condiții de muncă nefavorabile și cu remunerare scăzută.

3. Evaluarea corelației între nivelul de studii și vârsta șomerilor rurali denotă că 74,7% din grupul de vârstă 16 – 35 ani, 76,2% – din grupul de 36 – 49 ani și 63,9% – din grupul de 50 – 65 ani sunt fără calificare profesională. Astfel, lipsa calificării la șomerii rurali este un fenomen vizibil pentru persoanele care ating vârsta de 30 ani, ceea ce se explică prin ciclul de viață și particularitățile psihofiziologice ale oamenilor.

4. Având în vedere că 7260 șomeri rurali (62,9%) au lucrat anterior înregistrării la subdiviziunile teritoriale ale ANOFM, analiza lor conform ocupației solicitate denotă că circa 58% din șomerii domiciliați în mediul rural solicită munci necalificate: muncitor auxiliar, muncitor necalificat în agricultură, construcții etc., paznic, vânzător, conducător auto, femeie de serviciu, operator la instalațiile de producție, centrale termice etc.

5. Au fost înmatriculați la cursuri de formare profesională 193 șomeri rurali (42,6% din total 453 înmatriculați). Totodată au absolvit cursurile 207 șomeri din mediul rural (66,6% din total 311 absolvenți), numărul lor fiind practic același cu numărul celor înmatriculați la cursuri. Din cei 193 șomeri rurali înmatriculați la cursuri de formare, 129 (66,8%) erau din grupul de vârstă 16 – 35 ani. Astfel, antrenarea șomerilor rurali care depășesc vârsta de 30 – 35 ani în diferite cursuri de formare profesională devine problematică.

6. Au primit suport la plasarea în câmpul muncii 2579 de șomeri domiciliați în localitățile rurale (22,3% din numărul șomerilor rurali înregistrați). Se poate constata că 1766 șomeri din mediul rural, (72%) plasați în câmpul muncii sunt fără calificare profesională. 70,5% – în grupul de vârstă 16 – 35 ani, 71,4% – în grupul de 36 – 49 ani și 61,6% – în grupul de 50 – 65 ani. Astfel, coraportul între ponderea șomerilor cu calificare și fără calificare în cazul celor înregistrați și a celor plasați în câmpul muncii rămâne aceeași: 28% și 72%.

7. Ponderea șomerilor cu calificare care au fost plasați în câmpul muncii este cea mai mare pentru grupul de vârstă de 36 – 49 ani și 50 – 65 ani: câte 32,3% fiecare (64,6% în total). La fel, ponderea șomerilor fără calificare ce au fost angajați este mai mare în

grupurile de vârstă menționate (37,2% și respectiv, 23,8% sau 61% în total). De remarcat, că în cazul șomerilor fără calificare din grupul de 50 – 65 ani ponderea este mai mică, deoarece acesta include persoanele care necesită suport suplimentar pe piața muncii și care întâmpină dificultăți la angajare.

8. Analiza șomerilor plasați în câmpul muncii în funcție de ocupație (Tabelul 5) denotă că ocupațiile solicitate și respectiv, în care s-au angajat mai multe persoane sunt cele muncitorești: muncitor (auxiliar, necalificat), cusător, croitor, operator (producție, instalații), vânzător etc. Se observă că ponderile ocupațiilor în care șomerii s-au angajat, au suferit o oarecare modificare comparativ cu ponderile ocupațiilor solicitate (în ocupația de muncitor s-au angajat cu 454 (45,1%) șomeri mai puțin față de numărul șomerilor care au solicitat-o, etc). Aceasta denotă redistribuirea numărului ocupațiilor solicitate inițial spre alte ocupații muncitorești mai înguste, inclusiv datorită denumirii generice acordate acestora pentru ocupațiile muncitorești de către șomerii înregistrați care au solicitat-o (operator în sectorul de producție, puitor-ambalator, sortator etc.). O altă explicație ține și de cunoștințele și experiența pe care unii dintre solicitanții ocupației de muncitor le-au dobândit în activități informale.

9. Se poate remarca că 2129 (82,5%) din șomerii angajați sunt concentrați în 5 activități economice: industria prelucrătoare – 769 (29,8%), agricultura, silvicultură și pescuit – 638 (24,7%), comerț cu ridicata și cu amănuntul – 284 (11%), alte activități de servicii – 232 (9%) și administrația publică și apărare, asigurări sociale obligatorii – 206 (8%). Astfel, 54,5% din toți șomerii angajați activează în industria prelucrătoare și sectorul agrar. Dacă agricultura este un sector de bază pentru mediul rural, industria prelucrătoare este un sector în ascensiune.

10. Din numărul total de 2207 angajatori care au declarat locuri de muncă vacante, 440 (20,0%) erau din mediul rural. Totodată, din 15431 locuri vacante, 2344 (15,2%) erau declarate în mediul rural, inclusiv 2158 (92,0%) – pentru muncitori, iar 186 (8%) – funcționari. O simplă comparare a acestui număr cu numărul șomerilor înregistrați și domiciliați în localitățile rurale, ne confirmă un dezechilibru enorm între cererea și oferta de muncă, reflectat de un surplus de forță de muncă de 9193 șomeri înregistrați (nivelul de acoperire a cererii în mediul rural la nivel național este de doar 20,3%). Astfel, numărul foarte mic de angajatori și respectiv, locuri de muncă declarate vacante în mediul rural, coroborat cu numărul mai mare de șomeri înregistrați din mediul rural comparativ cu cel urban, reduc din start șansele de ocupare a șomerilor rurali.

11. Distribuția pe activități economice a locurilor de muncă declarate vacante în mediu rural ne arată că 2131 (90,9%) din locurile vacante se referă la 6 activități economice: 822 (35%) – agricultura, silvicultură și pescuit, 620 (26,5%) – industria prelucrătoare, 263 (11,2%) – comerțul cu ridicata și cu amănuntul, 155 (6,7%) – alte activități de servicii, 145 (6,2%) – administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii, 126 (5,4%) – construcții. În special, se evidențiază sectorul agrar și industria prelucrătoare – 61,5% din locurile de muncă declarate vacante. Ponderea dată derivă din specificul activităților economice în mediul rural, unde sunt concentrați producătorii

agricoli și cei din industria alimentară (procesarea fructelor și legumelor) și nealimentară (confecționarea îmbrăcăminte și încălțăminte etc.).

12. Adeseori agenții economici nu declară locurile vacante, în special în mediul rural, ceea ce confirmă și datele BNS. Astfel, în anul 2020 în mediul rural sunt localizate 154,1 mii (82,5%) din toate locurile de muncă informale la nivel național. Ponderile locurilor de muncă informale în localitățile rurale constituie 33,7% comparativ cu 8,6% în mediul urban. Totodată, 111,7 mii de locuri de muncă informale (72,5%) din localitățile rurale erau în agricultură, iar 26 mii (16,9%) – în construcții. Fenomenul se explică prin lipsa acută de locuri de muncă formale în mediul rural, conducând la angajarea în activități agricole și de construcții cu caracter sezonier, fără contract individual de muncă (munca “la negru”).

13. Majoritatea locurilor de muncă declarate vacante în mediul rural (1504 sau 64,1%) au fost înregistrate de următoarele STOFM: UTAG – 182, Edineț – 172, Șoldănești – 168, Ștefan Vodă – 158, Florești – 143, Cantemir – 134, Anenii Noi – 128, Telenești – 118, Ocnița – 108, Dubăsari – 101 și Chișinău – 92. Cel mai înalt nivel de acoperire a cererii de muncă se atestă în următoarele STOFM: Chișinău – 71,8%, Basarabeasca – 67,0%, Ștefan Vodă – 57,8%, Șoldănești – 55,8%, Anenii Noi – 52,0%, Dubăsari – 47,6%. Leova – 42,7%. În celelalte subdiviziuni nivelul de acoperire a cererii de muncă variază în limitele a 5 – 33%.

Recomandări

1. Intensificarea colaborării subdiviziunilor teritoriale ale Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă cu subdiviziunile teritoriale ale Serviciului Fiscal de Stat în vederea obținerii datelor despre statutul agenților economici înregistrați (activi și în faliment), respectiv dezagregarea lor pe medii (urban, rural), cu scopul determinării rezervei de angajatori activi din teritoriu, respectiv sensibilizarea acestora, conform strategiei de comunicare a ANOFM (aprobată în viitorul apropiat). Ca rezultat, va crește numărul angajatorilor potențiali din teritoriu, care vor valorifica măsurile active de ocupare a forței de muncă și numărul șomerilor angajați.

2. Sporirea eforturilor subdiviziunilor teritoriale ale Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă de ghidare în carieră a șomerilor domiciliați în mediul rural și fără calificare profesională în vederea formării lor profesionale prin certificarea cunoștințelor și a competențelor dobândite în contexte de educație nonformală și informală. În rezultat, vor crește șansele de ocupare ale acestor persoane și nivelul de participare a lor la dezvoltarea durabilă a localităților rurale.

3. Activizarea colaborării la nivel de raioane a subdiviziunilor teritoriale ale Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, în vederea identificării unor oportunități noi de angajare a șomerilor rurali în raza altei subdiviziuni, decât cea în raza căreia își au domiciliul (luând în calcul că modificările operate în anul 2020 la Legea nr.105/2018 permit aceasta), inclusiv prin antrenarea lor în măsura activă de stimulare a mobilității forței de muncă, conform Anexei nr. 10 la Hotărârea Guvernului nr.1276/2018

(de exemplu, șomerul rural din localitatea A a raionului Glodeni se angajează în localitatea B a raionului Fălești).

4. Conlucrarea mai strânsă a subdiviziunilor teritoriale ale Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă cu structurile teritoriale ale Agenției Naționale de Asistență Socială cu scopul obținerii datelor despre șomerii înregistrați în baza de date a ANOFM – beneficiari de ajutoare sociale și domiciliați în raza subdiviziunilor teritoriale respective, inclusiv dezagregați pe medii (urban, rural) în vederea stabilirii numărului persoanelor care s-au înregistrat cu statut de șomer, în căutarea unui loc de muncă și a celor care s-au înregistrat pentru a beneficia de ajutoare sociale.

Tab. 3. Distribuția teritorială a șomerilor din mediul rural, plasați în câmpul muncii în anul 2021, 6 luni

N/O	Subdiviziunea teritorială	Șomeri plasați	Pondere, %
Total ANOFM		2579	100
1	Cahul	174	6,7
2	Cimislia	163	6,3
3	Anenii Noi	155	6
4	Edinet	143	5,5
5	UTAG	137	5,3
6	Orhei	124	4,8
7	Causeni	120	4,7
8	Briceni	104	4
9	Stefan Voda	104	4
10	Glodeni	97	3,8
11	Soldanesti	93	3,6
12	Donduseni	90	3,5
13	Cantemir	88	3,4
14	Telenesti	72	2,8
15	Drochia	69	2,7
16	Ialoveni	69	2,7
17	Criuleni	68	2,6

N/O	Subdiviziunea teritorială	Șomeri plasați	Pondere, %
18	Soroca	66	2,6
19	Nisporeni	62	2,4
20	Singerei	57	2,2
21	Floresti	52	2
22	Ocnita	52	2
23	Hincesti	51	2
24	Dubasari	43	1,6
25	Strășeni	40	1,6
26	Ungheni	40	1,6
27	mun.Chișinău	39	1,6
28	Basarabasca	36	1,4
29	Taraclia	35	1,4
30	Leova	33	1,2
31	Rezina	30	1,1
32	Falesti	30	1,1
33	Riscani	28	1
34	Călărași	11	0,4
35	mun.Bălți	4	0,1

Tab. 8. Distribuția teritorială a cererii și ofertei de muncă în mediul rural în anul 2021, 6 luni

N/O	Subdiviziunea teritorială	Șomeri înregistrați	Locuri vacante	Exces de forță de muncă	Nivelul de acoperire a cererii, %
Total ANOFM		11537	2344	9193	20,3
1	UTAG	771	182	589	24
2	Drochia	657	29	628	4,4
3	Ocnita	596	108	488	18,1
4	Donduseni	522	65	457	12,4
5	Edineț	510	172	338	33,7
6	Florești	505	143	362	28,3
7	Telenești	472	118	354	25
8	Glodeni	456	27	429	5,9
9	Cantemir	431	134	297	31,1
10	Căușeni	417	45	372	10,8
11	Rîșcani	390	14	376	3,6
12	Sîngerei	371	17	354	4,6
13	Briceni	367	39	328	10,6
14	Ungheni	362	24	338	6,6
15	Cahul	359	52	307	14,5
16	Nisporeni	331	29	302	8,7
17	Soroca	326	23	303	7,0
18	Orhei	312	36	276	11,5
19	Taraclia	309	21	288	6,8
20	Șoldănești	301	168	133	55,8
21	Rezina	284	55	229	19,3
22	Criuleni	282	58	224	20,5
23	Ștefan Vodă	273	158	115	57,8
24	Ialoveni	259	54	205	20,8
25	Anenii Noi	246	128	118	52,0
26	Hîncești	239	51	188	21,3
27	Dubăsari	212	101	111	47,6
28	Cimișlia	188	39	149	20,7
29	Strășeni	182	35	147	19,2
30	Fălești	152	0	152	0
31	Leova	138	59	79	42,7
32	Chișinău	128	92	36	71,8
33	Basarabeasca	79	53	26	67,0
34	Călărași	75	12	63	16
35	Bălți	35	3	32	8,5